

**HỘI VĂN NGHỆ DÂN GIAN
ĐÀ NẴNG**

BAN BIÊN SOẠN

**VÕ VĂN HOÈ
HỒ TẤN TUẤN
LÊ HOÀNG VINH
VĂN THU BÍCH
PHẠM HỮU BÓN**

LỜI NÓI ĐẦU

Ra đời từ những năm chín mươi, ban đầu là Phân hội Văn nghệ dân gian Đà Nẵng, được tổ chức Đại hội ngày 12 tháng 3 năm 1999, với một Ban chấp hành có 3 người và 12 hội viên, trong đó 5 người là hội viên Hội Văn nghệ dân gian Việt Nam. Nhưng trước đó khá lâu, ít ra là từ năm 1979, khi chưa có Hội, việc sưu tầm, nghiên cứu văn hoá văn nghệ dân gian được triển khai trên diện rộng bởi ngành Văn hoá – Thông tin tỉnh Quảng Nam – Đà Nẵng chủ trì với sự phối hợp của bộ môn Văn học dân gian Khoa Ngữ văn trường Đại học sư phạm Huế, Trường Cao đẳng sư phạm (nay là trường Đại học sư phạm Đà Nẵng), Trường Văn hoá – Nghệ thuật Quảng Nam – Đà Nẵng đưa cán bộ, học sinh, sinh viên đi điền dã khảo sát, sưu tầm ở một số địa phương trong tỉnh. Kết quả thu lượm được là các tác phẩm văn nghệ dân gian Quảng Nam – Đà Nẵng (tập 1,2) và tạp chí Văn nghệ dân gian được xuất bản từ những năm 1983 – 1987. Bước đầu các ấn phẩm này đã cung cấp cho công chúng những áng thơ văn, ca dao, hò vè, tục ngữ, đồng dao, chuyện kể được truyền tụng, lưu hành lâu đời ở đất Quảng. Nhưng đấy chỉ là một phần rất nhỏ trong kho tàng văn hoá văn nghệ dân gian vô cùng phong phú và đa dạng ở vùng đất này vốn chưa được khai thác, phổ biến.

Điều đáng trân trọng là trong một thời gian dài các hội viên hoặc chưa phải là hội viên Hội Văn nghệ dân gian thành phố đã nhiệt tình, say mê gắn bó với việc tìm hiểu, sưu tầm, nghiên cứu trên nhiều thể loại, đề tài dân gian vật thể, phi vật thể, đầu tư công sức biên soạn, xuất bản các công trình đến với bạn đọc. Đã có nhiều bài viết

chuyên sâu có giá trị học thuật được đăng tải trên các báo, tạp chí Trung ương và địa phương.

Nhưng, phải đến Đại hội Văn nghệ dân gian thành phố Đà Nẵng từ năm 2002 đến nay mới là thời kỳ hoạt động sôi nổi, có định hướng. Với “đội ngũ” 35 hội viên và hàng trăm cộng tác viên ở khắp nơi trong tỉnh, thành phố đã góp phần làm cho công tác điền dã, sưu tầm nghiên cứu vốn văn hoá văn nghệ dân gian tỉnh nhà sôi nổi hẳn lên, gặt hái được nhiều thành quả quan trọng. Từ sau Đại hội, Hội đã trở thành tổ chức chính trị, xã hội, nghề nghiệp là thành viên trong Liên hiệp các Hội Văn học Nghệ thuật thành phố Đà Nẵng, hoạt động dưới sự lãnh đạo của Đảng và quản lý của Nhà nước trên quan điểm Xây dựng và phát triển nền văn hoá Việt Nam tiên tiến đậm đà bản sắc dân tộc. Tôn chỉ, mục đích và nhiệm vụ của Hội là sưu tầm, nghiên cứu, phổ biến và truyền dạy vốn văn hoá văn nghệ dân gian, góp phần giữ gìn, kế thừa và phát huy tinh hoa văn hoá văn nghệ dân gian dân tộc tại địa phương. Hội đã thật sự là nơi tập hợp những anh chị em làm nhiều công việc khác nhau: nghiên cứu văn hoá, lịch sử, giảng dạy, làm báo, đạo diễn sân khấu, truyền hình và các lĩnh vực sáng tạo văn học, nghệ thuật khác nhưng tự nguyện tham gia vào tổ chức nghề nghiệp chuyên ngành, tập trung vào sưu tầm, nghiên cứu văn hoá văn nghệ dân gian trên địa bàn thành phố Đà Nẵng và tỉnh Quảng Nam.

Cho đến nay, ngoài công trình biên soạn bộ sách Tổng tập Văn nghệ dân gian đất Quảng (5 tập), ra tập san Văn hoá dân gian đất Quảng hằng năm, một số đề tài nghiên cứu, biên soạn của hội viên đã và đang thực hiện. Trong chừng mức nào đó đã phản ánh sự nỗ lực hết mình vì sự nghiệp bảo tồn và chấn hưng có chọn lọc truyền thống văn hoá dân tộc dưới mọi hình thức, mỗi hội viên đều ý thức được trách nhiệm của mình

mong muốn gạn đục khơi trong, chắt lọc những cái hay thể hiện trong bài viết, tập hợp vào một quyển sách được gọi là Kỷ yếu hay Tác giả - tác phẩm đều trong cùng ý nghĩa đó. Qua tập sách này cũng nhằm “trình làng” giới thiệu đến hội viên và bạn đọc một lát cắt quá trình hoạt động của Hội và hội viên, xem như một đóng góp khiêm tốn vào bức tranh toàn cảnh của hoạt động Văn học Nghệ thuật thành phố hiện nay.

Cho dù các tác phẩm mang dấu ấn cá nhân, viết về nhiều lĩnh vực, đề tài đã đạt hoặc chưa đạt tới tầm “nghiên cứu khoa học”, chưa phải là những trang viết tinh tuý nhất nhưng ở mỗi vấn đề đều có nội dung cốt lõi, được trình bày một cách tỉ mỉ, phân tích, diễn giải sâu sắc những gì mà tác giả tâm đắc tìm hiểu, nghiên cứu và cảm nhận được từ đời thường dân gian, tri thức dân gian, triết lý dân gian trong môi trường đời sống, sinh hoạt, phong tục tập quán, lễ xướng, hội hè, ca dao, dân ca, chuyện kể...dân gian của các thế hệ cha ông ta để lại.

Được như thế, tập sách Kỷ yếu, Tác giả - tác phẩm của Hội đã cố gắng làm được công việc có ích là phổ cập những “thông tin” dân gian bổ ích cho tất cả những ai quan tâm đến truyền thống văn hoá dân tộc. Đồng thời cũng là dịp để hội viên trao đổi kinh nghiệm, học hỏi lẫn nhau, nâng cao tư duy và năng lực thể hiện của mình trong thời gian và không gian văn hoá, văn nghệ dân gian Quảng Nam – Đà Nẵng vốn bao la, chứa đựng và tiềm ẩn nhiều điều kỳ diệu cần được khám phá, khai thác ở mọi lúc, mọi nơi.

Sách đã được xuất bản. Dù được biên tập cẩn trọng, có tham khảo và đối chiếu các nguồn tài liệu cần thiết để hoàn chỉnh mỗi bài viết, song chắc không tránh khỏi những hạn chế, sai sót, khuyết điểm nhất định. Ban biên tập rất mong

nhận được ý kiến từ nhiều phía để có điều kiện bổ sung, sửa chữa.

Nội dung sách gồm có 2 phần chính:

1. Ảnh chân dung, tiểu sử tóm tắt, các tác phẩm đã phổ biến của hội viên (sách, bài viết, giáo trình, phim ảnh...)

2. Các bài viết tiêu biểu của hội viên.

Và một số hình ảnh hoạt động của Hội và hội viên.

Sách được trình bày bố cục không xếp các bài viết theo một chủ đề nội dung nhất quán (vì một tác giả có thể viết nhiều đề tài khác nhau) mà xếp theo A,B,C tên tác giả. Như vậy, một tác giả có một nhóm từ một đến ba tác phẩm cùng sắp vào một chỗ.

**

Nhân dịp tập Kỷ yếu, Tác giả - Tác phẩm được xuất bản, Hội Văn nghệ dân gian thành phố Đà Nẵng xin chân thành cảm ơn sự cộng tác đầy trách nhiệm của các hội viên. Xin cảm ơn sự tài trợ của Liên hiệp các Hội Văn học Nghệ thuật Đà Nẵng và tấm lòng hào hiệp của các “mạnh thường quân”, đã tạo điều kiện thuận lợi cho Hội lần đầu tiên thực hiện ấn phẩm đầy đặn này.

Đà Nẵng, ngày 12 tháng 8 năm 2008

HỘI VĂN NGHỆ DÂN GIAN ĐÀ NẴNG

MỤC LỤC

1. Lê Duy Anh	7
- Tân Thái quê tôi	
- Ý nghĩa các tên gọi các bãi biển thuộc địa phận Sơn Trà	
- Vang bóng một thời	
2. Văn Thu Bích	26
- Hệ thống nhạc khí và thể loại khẩn trong nghi lễ người Chăm Bà la môn	
- Vốn di sản âm nhạc cổ truyền Nam Trung bộ trong đời sống đương đại	
- Cồng chiêng Tây nguyên – tây Trường sơn thời hội nhập văn hoá	
3. Phạm Hưu Bốn	40
- Hát hò khoan xứ Quảng	
- Hoài niệm Tết xưa	
- Huyền thoại lệ Bà	
4. Lê Quang Đức	76
- Một vài suy nghĩ về câu chuyện trầu cau	
- Triết lý hạt gạo	
- Về bài ca dao ở Hà Nội	
5. Nguyễn Văn Giai	89
- Chuyện kể làng quê nội	

6. **Võ Văn Hoè**101
- Người ngoại thành trào lộng
 - Dẫn lòng ai dỗi đùng xiêu
 - Tập tục, lễ hội đất Quảng và thời đại mới
7. **Trần Hồng**138
- Hồ trên sông nước
 - Hát sắc bùa mừng xuân
 - Trò chơi đồng dao xứ Quảng
8. **Vũ Hùng**165
- Hương vị mùa lụt
 - Ngày Tết của người Pơ noong
 - Dân tộc Co và kho tàng truyện cổ
 - Hương vị Tết miền quê xứ Quảng
9. **Trương Duy Hy**184
- Hồ khoan đất Quảng Nam
 - Bài vè Thông Tầm của Nam, Ngãi, Bình, Phú...
 - Tú Quỳ - nhà thơ quần chúng...
10. **Đình Thị Hựu**217
- Đặc trưng văn hoá ẩm thực qua ca dao
 - Hồ khoan Quảng Nam
 - Tiếng địa phương trong ca dao Quảng Nam – Đà Nẵng
11. **Trịnh Tuấn Khanh** 245
- Chào ông rần đi đâu
 - Thìa la thìa lầy
 - Nhong nhong nhong
12. **Nguyễn Minh Khôi**253
- Những giá trị đặc trưng của văn hóa, Văn nghệ dân gian Đà Nẵng
 - Đọc lại một bài ca dao
 - Ký ức bài chòi

13. **Văn Thành Lê**265
- Chút hương cho tết
 - Ngày xuân xem hội cờ người
 - Câu ca làng nghề
 - Múa tứ linh ở xứ Quảng
14. **Nguyễn Huy Lộc**285
- Tuồng và nghiên cứu một số vở tuồng
 - Tuồng cung đình và tuồng đồ
 - Dòng sông và con đèo miền Tây
huyện Quế Sơn
15. **Phan Thị Miêu**297
- Tình yêu hôn nhân và gia đình...
 - Đòi điều về về Quảng
 - Hát lệ ở làng tôi
16. **Lương Trọng Minh**313
- Cụ già và thiếu nữ
 - Phông vấn Ngũ Hành Sơn
 - Xa xôi chi đó mà lằm
17. **Thái Nghĩa**321
- Đàn Joo Cơ tu
 - Đàn Tăm bher Alui Cơ tu
18. **Trương Đình Quang**329
- Ý tình dân gian xứ Quảng với hát bộ
 - Hồ khoa mời bạn hò lên
 - Cái dễ thương của đồng dao đất Quảng
19. **Lưu Anh Rô**366
- Tính biên niên trong ca dao, vè
 - Biểu anh đừng đi lính cho Tây
 - Ca dao và vè tại đả Nẵng nói về cuộc
chiến tranh Mậu ngọ (1858-1860)
20. **Phan Thế Tập**399
- Hát sắc bùa quê tôi
 - Mấy chuyện câu đối dân gian
 - Cái cán gáo

- Chuyện thầy phù thủy
 - Phở Liền Hội An
21. **Võ Văn Thắng**422
- Một bản phổ chí nói về quan hệ Việt – Chăm
 - Giao lưu văn hoá Việt – Chăm ở Quảng Nam – Đà Nẵng
 - Thiếu bản sắc, hãy làm nên bản sắc, chưa có đặc trưng phải làm nên đặc trưng
22. **Hồ Tấn Tuấn**455
- Làng nghề đá Non Nước
 - Di sản Hán – Nôm ở Đà Nẵng
 - Lễ hội Cầu Ngư làng Mân Thái
23. **Nguyễn Phước Tương**477
- Tình và nghĩa, chất men gắn kết hạnh phúc gia đình con người xứ Quảng
 - Biểu tượng tình yêu lứa đôi trong thi pháp ca dao đất Quảng
 - Tiếng cười dân gian xứ Quảng trong quan hệ tình dục hay thể loại văn học kích thích dân gian
24. **Bùi Văn Tiếng**506
- Bàn thêm về tính”hay cãi” của người Quảng Nam
 - Tổng quan ca dao – dân ca Quảng Nam – Đà Nẵng
 - Tổng quan truyện kể dân gian đất Quảng
25. **Lê Hoàng Vinh**546
- Vai trò văn hoá Đà Nẵng
 - Hai Thượng thư đất Quảng
 - Những mùa xuân lịch sử
26. **Hoàng Hương Việt**563
- Kho tri thức dân chúng
 - Văn hoá ẩm thực đất Quảng
 - Giai thoại đất Quảng

27. Bùi Xuân	599
- Thôn Pa Lừa bỏ cũ	
- Tìm hiểu người Ve ở Quảng Nam	
- Từ viên đá đen.	

(Xem: Văn hóa dân gian Quảng Nam – Đà Nẵng – Tác giả tác phẩm. Nhiều tác giả, NXB Đà Nẵng, 2008.